

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

CAROLINESKOLEN

1810 • 28. Oktober • 1910

*Carolineskolens Direktion har herved
den Ære at indbyde Dem til at overvære
en lille Sammenkomst i Citys Festlokale,
Citygade 23, Fredag den 28. Oktober 1910
Kl. 12 i Anledning af Hundredaarsdagen
for Skolens Oprettelse.*

Den 28de Oktober 1910 er det 100 Aar siden, at den jødiske Friskole for Pigebørn, Carolineskolen, blev aabnet. Skolen har i de forløbne Aar udført sin Opgave, at dygtiggøre sine Elever, saaledes at de med Held har kunnet gøre sig gældende i vort danske Samfund. Paa Grund af Forholdene har Carolineskolen i de sidste Aar maattet udvide sin Virksomhed, hvilket har medført, at Budgettet i væsentlig Grad er blevet betyngtet; samtidig er adskillige af Bidragyderne afgaaede ved Døden.

Direktionen for Carolineskolen tillader sig da at rette en indtrængende Anmodning til Dem om at indtræde som Medlem — Medlemsbidraget er mindst 4 Kr. aarligt eller 100 Kr. en Gang for alle — eller at skænke en større eller mindre Pengegave til Skolen og beder Dem i saa Fald om at udfylde nedenstaaende Blanket og sende den til underskrevne Grosserer Carl H. Melchior, Højbroplads 21.

København, i Oktober 1910.

Carolineskolens Direktion:

Poul Levin. Otto Bing. Carl H. Melchior.

Til

„Carolineskolen“s Direktion

*ved Hr. Grosserer Carl H. Melchior,
Højbroplads 21.*

Undertegnede tegner sig herved for

<i>et aarligt Medlemsbidrag stort</i>	<i>Kr.</i>	<i>Ø.</i>	<i>De ikke benyttede Rubriker bedes for Tydeligheds Skyld overstregede.</i>
<i>et Medlemsbidrag en Gang for alle, stort</i>	<i>Kr.</i>	<i>Ø.</i>	
<i>en Gave. stor</i>	<i>Kr.</i>	<i>Ø.</i>	

den

1910.

M. L. NATHANSON

(Malet ca. 1805 af den engelske Maler *James Northcote*).

CAROLINESKOLEN

1810 • 28. Oktober • 1910

AF CAROLINESKOLENS HISTORIE

Den 19de Januar 1810 udsendte Repræsentanterne for det mosaiske Trossamfund i København følgende Opfordring til Samfundets Medlemmer:

Ligesaa behageligt det paa den ene Side maa være for ethvert Medlem af det herværende jødiske Religions-Samfund, at see dets fattige Drengbørn i en for dem indrettet Lærestalt, blive veiledede paa Kundskabens og Moralitetens Bane, saa sørgeligt er det paa den anden Side, at der hidindtil ei er bleven baaren en lignende Omsorg for Menighedens fattige Pigebørn, men at disse ganske ere blevne overladte til dem selv og deres æreløse Forældre. Repræsentationen er overbeviist om, at heele Kommunen nærer det Ønske, at der ogsaa maatte blive sørget for de fattige Pigebørns Underviisning, og har derfor besluttet om mueligt at oprette en Skole, *hvori de kunde oplæres i de Kundskaber og deri bibringes de Færdigheder, deres Stand og Religion udfordrer.*

Men uagtet Nødvendigheden af en saadan Indretning paa det tilstrækkeligste godtgjøres ved det Antal af 59 Børn, Vedkommende *allerede* have ønsket optagne i Skolen, saa kunne de betydelige Udgifter, samme

vil medføre, dog for Tiden ei afholdes af Menighedens almindelige Kasse. Repræsentationen har derfor ingen anden Maade, hvorpaa de til Skolen fornødne Indtægter kunne tilveiebringes, end at indbyde Menighedens formuende Medlemmer til enten ved frivillige Gaver til Skolens Fond, eller ved aarligt Bidrag, eller paa begge Maader tillige, at understøtte dette Foretagende, hvoraf man i Forveien tør love sig de heldigste Virkninger, og griber den saa meget snarere til dette Middel, som Kommunens formuende Medlemmer ved saa mange Leiligheder have lagt for Dagen, at de ei skye nogen Opofrelse, hvor det gjelder at understøtte deres lidende Brødre og Søstre.

For at man iøvrigt kan være subsisteret til at anskaffe det til Skolen fornødne Inventarium, udredes Bidraget prænumerando for et Halvaar.

Kiøbenhavn, i Forsamlingen af Repræsentanterne for den jødiske Menighed, den 19de Januar 1810.

M. Wessely jr. S. Jacobi. Jos. Raphael.
Falch Aronsson. I. Glückstadt. G. Melchior.

Hofraad D. A. Meyer skænkede Skolen straks en Gave paa 2000 Species.

Efter denne Opfordring tegnedes til Skolens Fond omtrent 12000 Daler og i aarligt Bidrag 1879 Daler.

En senere til Damerne udsendt Opfordning om at bidrage aarligt 2 Daler til Skolen, blev efterkommet af 155 Damer.

Repræsentationen udnævnte en Komite paa 3 Medlemmer til at føre Planen ud i Livet, og disse 3 Herrer, nemlig Grosserer M. L. Nathanson, Mægler M. Wessely

jr. og Købmand Jos. Raphael jr. blev paa den første Generalforsamling af Skolens Bidragydere valgte til Direktører for Skolen, ligesom det ogsaa blev bestemt, at altid et Medlem af Repræsentantskabet skal være Medlem af Direktionen og fungere som Kasserer for Skolen.

Kong Frederik den 6te gav — iflg. Kancelliskriv. af 15de September 1810 — Tilladelse til at opkalde Skolen efter hans Datter «Prinsesse Caroline», og man besluttede derfor at aabne Skolen paa *Prinsessens Fødselsdag den 28de Oktober*. Prinsessen aflagde i det første Skoleaar et Besøg i Skolen og skænkede Skolen sit Portræt.

Bestyrelsen købte Ejendommen Nr. 125 i Pilestræde til Brug for Skolen. Dog udlejedes Stueetagen til Repræsentanterne, som her havde deres Forsamlingssal og Menighedens Kontor. Der indtegnedes straks 52 Børn som Elever. Undervisningsfagene var: Dansk, Skrivning, Regning, Tysk, Geografi, Religion, Forstandsøvelse, Sang og Haandarbejde saasom: Strikning, Linnedsyning, Hørspind, Skrædersyning efter Maal og Brodering, ligesom der ogsaa antoges en Lærerinde til at undervise i at flette Straa og sy Hatte.

Man besluttede at vælge 6 af de bidragydende Damer til som Inspektricer at tage sig af Elevernes Beklædning, have Tilsyn med Haandarbejdet og tage sig af Børnene ved deres Udtrædelse af Skolen, særlig at søge at anbringe dem som Syjomfruer, Husjomfruer og Kokkepiger hos gode Familier. De første Inspektricer var Frøknerne Nanne Jacobsen og Celine

Unna, Fruerne Jacobi, Wessely, Rachel Henriques og Fromme Trier.

Da Pengevæsenet her i Landet var i en meget sørgelig Forfatning, viste der sig efter et Par Aars Forløb store økonomiske Vanskeligheder, som først blev afhjulpne da Eksekutorerne i Hofraad Meyers Bo tildelte Skolen en Kapital paa 30,000 Rigsdaler til Rentenydelse.

1813

oprettedes et Væveri i Skolen, hvor der forarbejdedes Tøj til Børnenes Klæder. (Børnene fik i de første Aar Klæderne af Skolen). Firmaet Meyer & Trier skænkede 700 Rigsdaler til Væveriet, og der blev rejst 4 Væverstole og antoges en Vævermester til at lede Arbejdet, som udførtes af Eleverne i de øverste Klasser nogle Timer om Dagen.

1814

bestemtes ved kgl. Beslutning følgende om Undervisningen i Skolerne:

§ 1. At al Undervisning i bemældte Skoler skal gives i det danske Sprog.

§ 2. At Religionsundervisningen skal gives efter den allernaadigst approberede og Repræsentanterne tilstillede Lærebog.

§ 3. At et Udvalg af Bønnerne i den hebraiske Bønebog skal oversættes paa Dansk, og derefter holdes daglig Bøn i Skolerne to Gange om Dagen.

§ 4. At Bestemmelsen angaaende Religionsunder-

visningen og Andagtsøvelsen ogsaa skal gælde for Pigebørn, hvem aldeles ingen Undervisning i det hebraiske Sprog skal gives.

§ 5. At ingen Bekender af den mosaiske Religion, uden Hensyn til, om han eller hun søger Menighedens eller en kristen Skole, skal kunne unddrage sig fra at lade sig undervise paa den Maade, som i anden Paragraf er bestemt, og

§ 6. At det aldeles ikke skal være overladt til Fædre af den mosaiske Trosbekendelse at bestemme noget angaaende de Genstande, i hvilke deres Børn skal undervises i Skolerne.

1818

blev Væveriet ophævet, da det viste sig, at Tøjet til Børnenes Beklædning blev langt dyrere ved at forarbejde det i Skolen end ved at købe det færdigt.

1833

modtog Københavns Magistrat følgende Skrivelse fra Kancelliet:

Københavns Magistrat har ved Skrivelse af 18de September d. A. hertil indsendt den af Direktionen for den mosaiske Pigeskole, Carolineskolen, afgivne Betænkning med Hensyn paa Bogholder N. N.'s Andragende om, at Undervisning i det hebraiske Sprog maatte indføres i bemeldte Skole, i hvilken Betænkning bemeldte Direktion har ytret den For-
 mening, at denne Undervisning maa anses hensigts-
 løs og tidsspildende, og nu saameget mere overflødig,

som en dansk Oversættelse af den almindelige jødiske Bønebog er under Pressen, samt oplyst, at N. N.'s Opgivende, at afdøde Hofraad Meyer, ved at legere 30,000 Rigsbankdaler til Carolineskolen, har gjort Undervisning i Hebraisk til Betingelse, er aldeles urigtigt, da Skolens i Aaret 1810 udkomne Reglement ikkun foreskriver Undervisning i den jødiske Religion.

I denne Anledning skulde Kancelliet tjenstligst tilmelde velbemeldte Magistrat til behagelig Efterretning og Bekendtgørelse for Vedkommende, at det, efter de oplyste Omstændigheder, ikke findes fornødent, at Undervisning i det hebraiske Sprog indføres i Carolineskolen.

1840

skænkede tidligere Elever til Skolen et Portræt af M. L. Nathanson paa hans 60aarige Fødselsdag, ligesom der i 1837 var ophængt et Portræt af Skolens anden Stifter Josef Raphael.

1860

I Aarenes Løb viste det sig, at den gamle Bygning ikke mere egnede sig til sit Brug og det blev i 1860 efter Skolens 50aarige Bestaaen vedtaget at rejse en ny Bygning, i Stedet for den gamle, daarlige Bygning. 11te Juni 1861 blev den nuværende Skolebygning — som dengang opfyldte Betingelserne for en til dette Brug bestemt Bygning — taget i Brug.

Ombygningen kostede 12,500 Rigsdaler.

1868

døde Skolens Stifter Etatsraad Mendel Levin Nathanson, som med utrættelig Energi havde virket som Formand for Direktionen fra dens Stiftelse.

Den aarlige Eksamen blev tidligere afholdt i Løbet af Oktober Maaned, og Præmieuddelingen fandt i Reglen Sted den 28de Oktober, hvorefter der afholdtes Generalforsamling, paa hvilken der hvert andet Aar foretoges Valg af 2 Inspektricer, som fratraadte efter 6 Aars Funktion. I 1885 blev Eksamen med efterfølgende Præmieuddeling forlagt til Marts Maaned umiddelbart før Paaskeferien og i 1909 til Juli Maaned umiddelbart før Sommerferien.

I Aarenes Løb er Undervisningsfagene blevet forøgede med Engelsk, Historie, Tegning, Hebraisk, Gymnastik, Svømning og Kogning. Der er i Skolebygningen indrettet saavel et godt Skolekøkken som en rummelig Gymnastiksal, hvor Eleverne daglig samles til Morgensang. Til Skolen er blevet knyttet saavel en Læge som en Tandlæge.

Som *Overlærerinder* har været ansat:

Madame Dorcheus.....	1810—1817
— Iversen	1817—1834
— Helene Simonsen, f. Speyer....	1834—1871
	(Elev af Skolen).
Frøken Julie Heilbuth.....	1871—1880
— Frederikke Levin.....	1880—1898
— Birgitte Hertz	1898—1904
	(Elev af Skolen).

- Frøken Sophie Berger konstitueret 1904—1907
 (Elev af Skolen).
 — Ilka Simonsen fra 1907

Direktionens Medlemmer har været følgende

1810. M. L. Nathanson, Wessely og Jos. Raphael
Wessely udtraadt	M. S. Trier som Re-
præsentsant
1822. Trier udtraadt	J. E. Bendix som Repr.
1823. Bendix udtraadt	B. A. Meyer som Repr.
1824. B. A. Meyer udtraadt	Benzen Bendix som
Repræsentsant
1825. Jos. Raphael død	B. A. Meyer valgt af
Bidragyderne
1826. Benzen Bendix udtraadt	H. J. Fridericia s. Repr.
H. J. Fridericia udtraadt	H. J. Bing som Repr.
H. J. Bing udtraadt	Levysohn som Repr.
1847. Levysohn udtraadt	M. H. Bing som Repr.
1853. M. H. Bing udtraadt	Jacob Trier som Repr.
1860. B. A. Meyer død	M. H. Bing valgt af
Bidragyderne
1868. Jacob Trier udtraadt	M. J. Meyer som Repr.
1869. M. L. Nathanson død	Alfr. J. Meyer valgt af
Kultusm.
M. J. Meyer udtraadt	Sigfred Goldschmidt
som Repræsentsant
1880. Alfr. J. Meyer død	Sigfred Goldschmidt
valgt af Kultusm.

1880. Sigfr. Goldschmidt udtr. Jacob Simonsen som
Repræsentant.
1880. Jac. Simonsen død J. C. E. Michaelsen
som Repræsentant
1883. M. H. Bing død J. M. Bing valgt af
Bidragyderne
1885. J. C. E. Michaelsen udtr. M.A. Meyer som Repr.
1886. M. A. Meyer udtraadt Mor. Nathansen som
Repræsentant
1902. Mor. Nathansen udtraadt Fr. E. Salomon som
Repræsentant
1904. J. M. Bing død Otto Bing valgt af
Bidragyderne
1906. Fr. E. Salomon udtraadt Ad.J. Levin som Repr.
1906. Sigfr. Goldschmidt død Poul Levin valgt af
Kultusm.
1907. Ad. J. Levin udtraadt Ruben Henriques som
Repræsentant
1908. Ruben Henriques udtr. Carl H. Melchior som
Repræsentant

Skolen rummer for Tiden 117 Elever, fordelte i
6 Klasser

Af disse 117 Elever er:

41	født i	Danmark
2	— -	England
7	— -	Sverige
2	— -	Norge
2	— -	Tyskland
1	— -	Østrig
1	— -	Ungarn
61	— -	Rusland (Polen?)

Af de fremmede Elever har:

2 opholdt sig 9 Aar her i Byen

5	—	—	6	—	—	—
17	—	—	5	—	—	—
20	—	—	4	—	—	—
14	—	—	3	—	—	—
5	—	—	2	—	—	—
8	—	—	1	—	—	—

og Resten (5) mindre end 1 Aar

Klassfordelingen er følgende:

Klasse	Elever	hvoraf							
		Danske	Norske	Svenske	Russi- ske	Tyske	Østrig- ske	Ungarn- ske	Engel- ske
6te	12	7	—	—	5	—	—	—	—
5te	17	9	—	1	5	1	1	—	—
4de	19	10	—	2	6	1	—	—	—
3die	22	8	—	2	11	—	—	—	1
2den	18	1	1	—	15	—	—	1	—
1ste	29	6	1	2	19	—	—	—	1

Ved Skolen er ansat 13 Lærerinder og 3 Lærere:

Hr. Sørensen	har været ved Skolen ca. 35 Aar				
Fru Christiansen	- — - — -	34	-		
Frk. Berger	- — - — -	30	-		
Hr. Grün, Cand. phil.	- — - — -	26	-		
Hr. Alb. Meyer	- — - — -	20	-		
Frk. Meyer	- — - — -	12	-		
Fru Aaby, eks. Gymn.	- — - — -	11	-		
Frk. Copmann	- — - — -	9	-		
Frk. Ellinger	- — - — -	8	-		
Frk. Kalisch	- — - — -	5	-		
Frk. Østerberg, eks. Skolekøkkenlær.	- — - — -	5	-		
Frk. Bonnesen, Privat- lærerinde Eksamen	- — - — -	3 ¹ / ₂	-		
Frk. Simonsen, Almue- lærerinde	- — - — -	3 ¹ / ₂	-		
Frk. Dalgaard, For- skolelærerinde	- — - — -	1	-		
Frk. Staropolsky Almuelærerinde	- — - — -	1	-		
Frk. Kær	- — - — -	1	Md		

Det Pensum, der gennemgaaes, svarer i de fleste Fag til Kommuneskolens, dog naas der noget mere i:

Haandarbejde (Skrædersyning)

Husholdning, hvori vi underviser 2 Aar, mens Kommuneskolerne kun underviser 1.

Tysk, som vore Elever lærer 4 Aar (3 à 2 Timer om Ugen), Kommuneskolernes kun i 1 Aar med 6 Timer om Ugen.

Engelsk læres ikke i Kommuneskolerne, derimod i 2 Aar hos os.

Derimod underviser vi ikke i Svensk.

Fortegnelse over de til Skolen skænkede Legater.

Hos Repræsentantskabet.

Til Skolens Brug.

Hofraad Gerson	Kr.	2500.00
H. J. Bing	—	400.00
A. Philipsen	—	312.00
J. G. Melchior	—	500.00
J. A. Schottlænder	—	50.00
S. A. Eibeschutz	—	5000.00
Rose Eibeschutz	—	10,000.00
S. A. Eibeschutz (Reservelegat)	—	5000.00
Benzen Bendix	—	200.00
B. M. Goldschmidt og Hustru	—	200.00
M. M. Levy, jr.	—	1100.00
J. H. Ruben og Hustru	—	2250.00
Garver A. Hertz og Hustru	—	200.00
Priefsche Eichel	—	400.00
J. H. Levy	—	400.00
J. Simonsen og Hustru	—	2500.00
Sara og Ph. Levin	—	1200.00
J. Ph. Dessauer	—	200.00
J. H. Cordosa	—	400.00
Nathan Levin Frænckel	—	1000.00

H. J. Hildesheim	Kr.	200.00
Bogtrykker J. M. Eibeschütz og Hustru	—	7500.00
Mariane Salomon	—	800.00
Ph. W. Heymann og Hustru	—	950.00
Camilla Louise Heilbuth	—	500.00
Jacob Nathan Meyer	—	1000.00
Sara Dessauer	—	200.00
Baruch Kopovsky og Hustru	—	500.00
Dorothea David	—	10,000.00
B. L. Frænckel	—	5000.00
Sophie Frænkel	—	5000.00
Helene Simonsen	—	1200.00
do. do. i Tivoliaktie	—	300.00
Sal. Sumbel	—	2500.00
J. H. Bing og Hustru født Simonsen..	—	1000.00
Enkefru L. Lublin	—	2000.00
Rosa Pinchuss Nathan	—	1640.00
Gerson Levy	—	5000.00
Nathan Johs. Frænckel	—	500.00
Zeraphine Meyer	—	5000.00
Ludvig Nathan	—	300.00
Meyer Nathan	—	300.00
Rose Melchior, født Lazarus	—	300.00
David og Jenny Adler (skænket af deres Efterladte)	—	1000.00
Georg Goldschmidt	—	2000.00
Sophie Oettinger	—	1000.00
Sigfred Goldschmidt og Hustru	—	12,500.00
Carl H. Melchior og Hustru	—	1000.00
Siegfried Hannover	—	400.00
Paula Lachmanns Legat	—	5000.00

Jacob Lachmanns Legat	Kr. 10,000.00
Raphael Ascher Unna	— 1200.00
W. M. Goldschmidt	— 2500.00
Julius H. Levy og Hustru	— 1000.00
Hitzelia og Ida Weels Legat	— 1000.00
M. H. Bing og Hustrus Legat	— 6000.00

Til Flidspræmier for Elever:

David og Jenny Adler	Kr. 2000.00
L. M. Nathanson	— 1200.00
Theresia Salomon	— 400.00
Hermann Ebsdorff og Hustru	— 1250.00
Ludvig Levin og Hustru	— 15,564.00
Julie Heilbuth	— 300.00
Jette Meyer	— 2000.00
Betzy Meyer	— 2277.72
Henriette Melchior	— 2000.00
Kaja Hirsch	— 2500.00

I Skolens Væрге:

Hofraad Meyer til Skolens Brug	Kr. 55,000.00
— — — Elever	— 5000.00
Indfriet Bankhæftelse	— 1440.00

I Overformynderiets Væрге:

H. J. Goldschmidt	Kr. 1200.00
Hofraad Hambro £ 1332.10	— 22,400.00

Desuden nyder Skolen for Tiden

Renten af Lion Abrahamsens Legat	— 12,500.00
--	-------------

119.731

DIS-Danmark

